

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	
Dokumentų ir archyvistikos teorijos ir tyrimai	Komunikacija ir informacija S 008	Komunikacijos	
Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius
paskaitos		konsultacijos	2 ECTS
individualus	5 ECTS	seminarai	

Dalyko anotacija

Dalyko tikslas: gilinti žinias apie dokumentotyros ir archyvistikos tyrimų teorines prieigas ir problematiką, ugdyti gebėjimus vykdyti dokumentų ir archyvų srities tyrimus.

Dalyko turinys: dokumentotyros ir archyvistikos samprata, tyrimų objektas, santykis su archyvytyra, archeografija, dokumentine komunikacija. Dokumento samprata, sudėtis, informacinė prigimtis. Teorinių žinių apie dokumentą formavimasis. Nuo bibliografijos prie „dokumentografijos“. Paul Otlet, Suzanne Briet, Donker Duyvis, Shiyvali Rananrita Ranganathan, Louis Shores, Jesse H. Shera, Michael Buckland ir kt. dokumento teorijos. Dokumento juridinė galia. Dokumentų tipologijos ir klasifikavimo problemos. Skaitmeninis vel elektroninis dokumentas. Rašytiniai, vaizdo ir garso, intermedialūs, fotografiniai, skaitmeniniai ir analoginiai dokumentai modernioje dokumentinėje komunikacijoje. Dokumentų informacinės sistemos.

Filosofinis, teorinis, institucinis ir funkcinis archyvų srities plėtros proceso lygmenys. Archyvai pomodernioje kultūroje ir visuomenėje: *Postarchyvinis mąstymas, Archyvų karštligė (Archive Fever, Jacques Derrida)*. Archyvas kaip socialinių ir kultūrinių praktikų tarpininkas (Erikas Ketelaar'as). Dalyvaujamas archyvas kaip įgyjama galia, jo sąsajos su tapatumų kaita (kalba, religinės praktikos, kultūrinės teisės) (Michelle Caswell; Anne J. Gilliland & Sue McKemmish). Kultūros paveldo archyvo (Cultural Heritage Archives) konceptas. Dokumentas kaip atminties medija (Tom Nesmith). Archyvo samprata. Archyvų srities kaita ir apibrėžimo problema. Nacionalinis dokumentų fondas, rinkinių proveniencija, dokumentų gyvavimo ciklas. Archyvų tipologija. Valstybiniai, visuomeniniai ir privatūs (asmėnų) archyvai. Archyvų sistema ir struktūra Lietuvoje. Archyvų funkcijos ir teikiamos paslaugos. Informacijos politika, informacinė infrastruktūra ir archyvai.

Dokumentų ir archyvų tyrimai, jų santykis su dokumentinio paveldo tyrimais. Archyvų raidos ir rinkinių kilmės bei sudėties tyrimai. Archyvų saugojimo kultūros tyrimai (Raimonda Ragauskienė). Dokumentų standartizacijos, prieigos, naudojimo problemos ir tyrimai. Dokumentų aksiologija ir vertės ekspertizė. Vartotojų elgsenos virtualiame archyve tyrimai ir jų taikymas. Atminties (genealoginės, generacinės, istorinės, kultūrinės) paveldo suskaitmenintų išteklių panaudojimo tyrimai. Bendruomenių dalyvavimo tyrimai. Tyrimų duomenys ir produktai: „Skaitmeninis bažnyčių žemėlapis“. Elektroninės paslaugos EAIS „Skaitmeninė skaitykla“, „Genealogija“ ir „Asmenvardžių archyvas“, „E.kinas“ (LCVA). Duomenų bazių, genealoginių lentelių kūrimas, šeimos istorijos; dokumentų duomenų sutelktinis indeksavimas kaip „visuomenės talka“ (crowdsourcing).

Studijų metodai: individualios konsultacijos, šaltinių ir literatūros studijos.

Vertinimo ir atsiskaitymo metodai: egzaminas žodžiu ir raštu, tarpinis atsiskaitymas – referatas suderinta ir disertacijos problematiką atspindinčia tematika.

Pagrindinė literatūra

Archives, Documentation, and Institutions of Social Memory: Essays from the Sawyer Seminar. Ed. Francis X. Blouin; William G. Rosenberg. Ann Arbor: University of Michigan Press, 2014. ISBN 9780472026722

BUCKLAND, Michael K. From Bibliography to Documentography. *Proceedings from the Document Academy*, 2018, vol. 5, Iss. 2, Article 2.

BUCKLAND, Michael K. Information as thing. *Journal of the American Society of Information Science*, 1991 June 42:5, p. 351–360. Prieinamas internete: <https://people.ischool.berkeley.edu/~buckland/thing.html> [žiūrėta 2021 01 05]

BUCKLAND, Michael. Document Theory: An Introduction. In: *Records, Archives and Memory: Selected Papers from the Conference and School on Records, Archives and Memory Studies*. Ed. by Mirna Willer, Anne J. Gilliland, Marijana Tomić. Zadar: University of Zadar, 2015, pp. 223–237. ISBN 978-953-331-080-0.

BUCKLAND, Michael. What is a 'document'? *Journal of the American Society for Information Science*, 48, no. 9 (Sept 1997), p. 804–809.

CASWELL, Michelle. Toward a survivor-centered approach to records documenting human rights abuse: lessons from community archives, *Archival Science*, 2014, nr 3-4, p. 307–322.

DAY, E. Ronald. *Documentarity: Evidence, Ontology, and Inscription*. The MIT Press: Cambridge, Massachusetts, London, England, 2019, 184 p.

DERRIDA, Jacques. *Gorączka archiwum. Impresja freudowska*, Warszawa, 2016. ISBN 978-83-655-7344-5

GILLILAND, Anne J. Iš naujo permąstant dokumentus, archyvus, jų vaidmenis ir reikalavimus tinklaveikos visuomenėje. *Knygotyra*, 2014, t. 63, p. 17–34. Prieiga per internetą: <http://www.zurnalai.vu.lt/knygotyra/article/view/4011/2773>.

GILLILAND, Anne J., McKEMMISH, Sue. The Role of Participatory Archives in Furthering Human Rights, Reconciliation and Recovery, *Atlanti: Review for Modern Archival Theory and Practice*, 2014, Vol. 24, p. 78–88. Prieiga per internetą: <https://escholarship.org/uc/item/346521tf>

KETELAAR, Eric. Archival Turns and Returns, [in] *Research in the Archival Multiverse*. Edit. Anne J. Gilliland, Sue McKemmish, Andrew J. Lau. Clayton, 2017. ISBN 978-1-925377-68-2 (ePub). Prieiga per internetą: <https://library.oopen.org/handle/20.500.12657/31429>

KONTRIMAVIČIENĖ, Danutė. Prieiga prie dokumentų valstybės archyvuose. *Knygotyra*, 2012, t. 58, p. 136–159.

Landmark essays on archival research. Edited by L. Lewis Gaillet ... [et al.]. New York and London: Routledge, 2016. VIII, 324 p. ISBN 9781138897861

LUKŠAITĖ, Daiva. Valstybės dokumentinis paveldas dokumentų ir archyvų valdymo aspektu. *Knygotyra*, 2012, t. 58, p. 160–180. Prieiga per internetą: <http://www.zurnalai.vu.lt/knygotyra/article/view/1463/851>

LUKŠAITĖ, Daiva. Vertės ekspertizė kaupiant dokumentus Lietuvos valstybės archyvuose. *Knygotyra*, 2005, t. 45, p. 186–209.

PETRAVIČIŪTĖ, Inga. Elektroninio dokumento sampratos klausimu. *Knygotyra*, 2004, t. 44, p. 96–116.

PETRAVIČIŪTĖ, Inga. Elektroninių dokumentų autentiškumas: ilgalaikio išsaugojimo principai. *Knygotyra*, 2005, t. 45, p. 168–185.

RIDENER, John. *From polders to postmodernism: a concise history of archival theory*. Minnesota: Litwin Books, 2009. 184 p. ISBN 9780980200454.

SCHWARTZ, M. Joan; COOK, Terry. Archives, Records, and Power: The Making of Modern Memory. *Archival Science*. 2002, Vol. 2, p. 1–19.

ZINKEVIČIENĖ, Julija. Dokumentotyros vieta mokslų sistemoje. *Knygotyra*, 2007, t. 49, p. 53–67. Prieiga per internetą: <http://www.zurnalai.vu.lt/knygotyra/article/view/7999/5870>.

Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	Mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Arvydas Pacevičius	Prof. dr.	Pacevičius, Arvydas. <i>Opisy podróży do/przez Wielkie Księstwo Litewskie w XVI–XVIII wieku: problem egodokumentalności // Egodokumenty – samoświadectwa – egodokumentalność. Teoria i praktyka / red. Waldemar Chorążyczewski, Hadrian Ciechanowski, Wojciech Piasek, Stanisław Roszak. Toruń : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2024. ISBN 9788323153573. eISBN 9788323153580. p. 49-62.</i>
		Pacevičius, Arvydas. Mokslinės periodikos apytaka Lietuvoje XIX a. pirmojoje pusėje: Vilniaus universiteto atvejis = Scientific periodicals circulation in Lithuania in the first half of the 19th century: the case of Vilnius University // <i>Knygotyra</i> . Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla. ISSN 0204-2061. eISSN 2345-0053. 2024, vol. 82, p. 29-52. DOI: 10.15388/Knygotyra.2024.82.2.
		Pacevičius, Arvydas. Nėra brangesnio lobio už studijoms skirtas knygas: Vilniaus augustinų bibliotekos raida ir paveldas = There is no treasure more precious than books for study: the development and heritage of the Vilnius Augustinian library // <i>Acta Academiae Artium Vilnensis: The church of the Blessed Virgin Mary of Consolation in Vilnius: archaeological, historical, art historical and polychromy research</i> . Vilnius : Vilniaus dailės akademijos leidykla. ISSN 1392-0316. eISSN 2783-6843. 2024, Nr. 114, p. 206-241. DOI: 10.37522/aaav.114.2024.253.
		Pacevičius, Arvydas; Raudytė, Nijolė. <i>Žemaičių daktaras Faustas: Jurgio Ambraziejaus Pabrėžos bibliotekos kilmė, raida ir paveldas</i> . Vilnius : Vilniaus

		<p>universiteto leidykla, 2023. 312 p. ISBN 9786090708859. eISBN 9786090708866.</p> <p>PACEVIČIUS, Arvydas. <i>Vilniaus imperatoriškasis universitetas mokslinės informacijos gniaužtuose / The Imperial University of Vilna in the Clutches of Scholarly information. 1803–1832</i>. Vilnius: VUL, 2022. 491 p. ISBN 978-609-07-0754- 8.</p> <p>PACEVIČIUS, Arvydas. Kolekcje prywatne w zbiorach historycznych Biblioteki Uniwersytetu Wileńskiego // <i>Kolekcje prywatne w zbiorach książki dawnej : studia = Private libraries in collections of early printed books : studies</i>. T. 1 / pod redakcją Doroty Sidorowicz-Mulak i Agnieszki Franczyk-Cegły. Wrocław : Wydawnictwo Ossolineum, 2020. ISBN 9788366267442. p. 15–34.</p>
Aušra Navickienė	Prof. dr.	<p>NAVICKIENĖ, Aušra, KEPALIENĖ, Fausta. Vilniaus universiteto profesorės Audronės Glosienės (1958-2009) knygotyrisnis palikimas // <i>Knygotyra</i>. Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla. ISSN 0204-2061. eISSN 2345-0053. 2023, t. 81, p. 203–233. DOI: 10.15388/Knygotyra.2023.81.8</p> <p>NAVICKIENĖ, Aušra. Commemorating anniversaries of the life and work of Francysk Skaryna in Lithuania from the viewpoint of book studies and scholarly communication = Pranciškaus Skorinos gyvenimo ir veiklos sukakčių minėjimai Lietuvoje knygotyros ir mokslinės komunikacijos požiūriais // <i>Knygotyra</i>. Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla. ISSN 0204-2061. eISSN 2345-0053. 2023, t. 80, p. 312–342. DOI: 10.15388/Knygotyra.2023.80.133.</p> <p>NAVICKIENĖ, Aušra. How did the translation of Genovefa by Christoph von Schmidt become the 19th-century Lithuanian bestseller? = Kaip Christopho von Schmidto lietuviškasis Genovefos vertimas tapo devynioliktojo amžiaus bestseleriu? // <i>Knygotyra</i>. Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla. ISSN 0204-2061. eISSN 2345-0053. 2022, t. 78, p. 80–110. DOI: 10.15388/Knygotyra.2022.78.107.</p> <p>NAVICKIENĖ, Aušra. Professional publishing and Lithuanian books in the first two-thirds of the 19th century in Lithuania: The case of the Zawadzki firm // <i>Roczniki biblioteczne</i>. Wrocław : Uniwersytetu</p>

		<p>Wrocławskiego Instytut Informatyki i Bibliotekoznawstwa. ISSN 0080-3626. eISSN 2720-1023. 2021, t. 65, p. 79–95. DOI: 10.19195/0080-3626.65.5.</p> <p>NAVICKIENĖ, Aušra; BRAZIŪNIENĖ, Alma; CICĖNIENĖ, Rima; KAUNAS, Domas; MISIŪNAS, Remigijus; PETREIKIS, Tomas. History of publishing in Lithuania // <i>Oxford research encyclopedia of literature</i>. Oxford : Oxford University Press, 2021. ISBN 9780190201098. p. [1–65]. DOI: 10.1093/acrefore/9780190201098.013.276.</p>
Domas Kaunas	Prof. habil. dr.	<p>KAUNAS, Domas. Lietuviškas atvirukas kovoje prieš imperinę Rusiją = Lithuanian postcard in the struggle against imperial Russia // <i>Knygotyra</i>. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. ISSN 0204-2061. eISSN 2345-0053. 2022, t. 79, p. 71–104. DOI: 10.15388/Knygotyra.2022.79.121.</p> <p>KAUNAS, Domas. <i>Martynas Jankus. Tautos vienytojas ir lietuvių spaudos kūrėjas: monografija</i>. Vilniaus universitetas, Komunikacijos fakultetas, Knygotyros, mediotyros ir leidybos tyrimų katedra. – Vilnius: Vilniaus universitetas: Vilniaus universiteto leidykla, 2021. 880 p.: iliustr., portr. Santr. angl. p. 802–807, vok. p. 808–813. Asmenvardžių ir vietovardžių rodyklės: p. 836–879. ISBN 978-609-07-0630-5.</p>

Patvirtinta Socialinių mokslų srities Komunikacijos ir informacijos krypties Doktorantūros komitete 2024 m. gruodžio 16 d., protokolo Nr. (7.17 E) 15600-KT-646

Komiteto pirmininkė prof. dr. Aušra Navickienė